

Nro 6.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Szent-György Havának 5-dik napján
1793. esztendőben.*

Naturam furca expellas, tamen ipsa recurret. Horat.

az az, magyarosan ki mondván:

Soha sem leszen a' kutyából szalonna.

Hijában dorgállya a' prédikátor a' fősvényt
fősvénységéért, a' tolvajt tolvajságáért, a'
kurvát tisztátalan életéért, a' részegest mértéklet-
lenségéért, a' káromkodót gonosz nyelvéért; oly-
bá tartsa, mintha falra hányná a' borsót, soha
sem égygyikből, sem másikból nem tesz jó em-
bert. — A' fősvény sem magát, sem felbaráty-
tyát nem szereti, leg kevesebb emberi érzékeny-

ség sints benne, hasonló a' vizben torkig álló Tantalushoz, mennél több kintse legyen, annál többet kíván gyűjteni. — A' tolvaj akkor szünik meg a' ragadozástól, mikor az akasztó fára fel függesztetik, és kezeit nem mozdíthatja. A' részeges akkor hagygya el a' részegítő italokkal való élést, mikor immár vagy vízi kórságba esett, vagy nintsen neki mit innya. — Az istent káromló ember akkor vál el gonosz szokásától, mikor vagy a' guta meg üti, vagy a' hóhér nyakára tsigáján ki húzza a' nyelvét. — Illyen tulajdonságai vagynak a' természetté vált rossz szokásnak. — Az Afrikai privilegiált tolvaj társaságok, u. m. *Algériának*, *Tunisnak*, és *Tripolisnak* lakosai annyok tejével bé szivják a' ragadozásra való hajlandóságot, és élteknek fogytával hagygyák azt el. — Sok bajt és nyúghatatlan-ságot okoznak a' közép tengeren kereskedő nemzeteknek, mellyeknek nemcsak pénzeket és az Indiai tartományokról hozni szokott portékaikat, hanem még embereiket is el ragadozzák, és vagy örökös szolgaságba vetik, vagy magokhoz hasonló barbarusoknak pénzen adják el. — Ezek között a' privilegiált tolvaj társaságok között első helyet érdemel *Algéria*, melly a' Frantzia pénz által meg vesztegettetvén, a' mint értésünkre esett, múlt Bőjt elő havában hadat izent a' szövetséges Belgáknak, még pedig igen alávaló indító okból. E' világnak mellyik szegéletében fekvő, mitsoda tulajdonságú tartomány legyen, és minémü indulattal birjanak Algériának lakosai summásan ugyan, de érthetőképen tudokra kívánom E. olvasóimnak adni. Afrikának északi részében fekszik, napkeletre Tunissal, napnyugotra *Fetzel* a' Marokkai Tsászárhoz tartozó földel, délre *Biledulgeriddel*, északra pedig a' *Mare Mediterraneummal*, az az, a' közép tengerrel határos. — Hossza 100. szélessége 30 német mérföld, és három különös tartományokra vagon fel osztatva, mellyeknek különös igazgatói vannak. — Lakosai őseiknek szokások ízerént nem

falukban, hanem pufzta helyeken és mezőségeken tsinált sátorok alatt laknak, és a' mint az ezftendőnek rélzai, az időnek járása, a' föld mivelés, barom tartás, és más környül állások kívánnyák, ottan ottan változtattyák lakó helyeiket. Földjök, ki vévén a' délre fekvő vidékeket, holott sok főveny halmok találatnak, termékeny, alkalmas gabonának, 's kerti veteményeknek hozására. — A' lakosok eredeti Afrikánusokból, az az, Maurusokból és Berberekből, Arabsokból, Törökökből, Zsidókból és kereftényekből állanak, a' kik valamint testeknek külső szine, úgy erköltsi tulajdonságokra nézve is tapasztalhatóképen különböznek egymástól. — A' Mahomet tudománya közöttök az uralkodó, de azomban más vallásokat is meg szenvednek. — Egyedül a' Protestánsoknak nintsen közöttök szabad vallásbéli gyakorlások. — A' Zsidók rész szerént az Európaiakhoz tartoznak, és velek hasonló jufsal, 's szabattsággal élnek; rész szerént pedig a' Maurusokhoz, a' kik felettébb nyomorgattatnak, az elsőbektől való meg különböztetésekre, a' kik szines köntöst viselnek, fekete felső ruhában járni kényszerítettnek, mindazáltal öök is szabadon tisztelhetik az Istent. Ez a' tartomány régenten a' napkeleti Római, avagy Görög birodalomhoz tartozott, hanem a' 7-ik Századnak közepén el foglaltatván az Arabsok által, hol Arabiai, hol született Algériai fejedelem birtokában volt. — A' 16-ik században nagy része a' Spanyolok által el foglaltatván, *Aruk Barbarufsa* hires tengeri tolvajt hívták a' lakosok segítségül, a' ki a' Spanyolokat meg vervén, darab ideig szerentséssen uralkodott rajtok. Az ő halála után következett testvér öttse, elégtelennek lenni itilvén magát a' Spanyoloknak meg zabolázására, 1250-dik ezftendőben I. *Selim* Török Tsáfszár óltalma alá ajánlotta magát, meg elégedvén az Algériai vice királysággal. — Ettől fogva mindenkor a' Konstantinápolyi udvar küldött hozzájok kórmányozó Basákat, kiknek fősvény kégyetlenségét meg

únván a' lakosok, a' 17-ik századnak kezdetében szabadságot nyertenek arra, hogy magok közül választhattak fő kormányozót, a' kit *Dey*-nek neveztenek. De ugyan csak ez is függésben vagyon a' Török Tsáfszartól, úgy hogy, valamennyiszor új *Dey* választatik, mind annyiszor tartozik magát nekie jelenteni, és általa meg erősíteni. — Hadakozásnak idején is tartoznak nékie segítséget küldeni. A' *Dey* választás égyedül a' katonaságtól függ, ettől függ szerentsés vagy szerentsétlen uralkodása is. — Hogy ha erőszakos halállal öletetik meg, akkor sem feleségének, sem gyermekeinek nintsen több fizetése, mintegy közönséges katonának; ellenben ha természeti halállal végzi életét, akkor a' szentek közzé számáltatik. Mintegy 12 ezerből áll Algériának hadi ereje, melly a' közönséges kaszszából fizettetik; a' leg öregebb katona közöttök a' vezér, melly méltósága két hólnapnál tovább nem tart, akkor az ő utanna következő régi katona leszen helyette a' fő kormányozó. — Egy hajónál több nem tartatik a' közönséges kaszszából, a' többi hajók magános költségeken állitattnak ki. — Ha egy, vagy több hajó vagy el romlik, vagy el süllyed, avagy más szerentsétlenség éri, akkor köteles az el veszett hajónak ura más új hajót készittetni a' köz társaság szolgálatyára. — A' közönséges kaszszának jövedelme vagyon a' tengeri tolvajkodásból, és az el adatott fogoly emberekért bé menő pénzből. — Minden ki váltatott rabért adott pénznek egy tized része a' közönséges jövedelemhez tartozik. — A' fogoly embereknek egy nyóltzad része a' *Dey*nak adattatik, a' többi pedig a' többet igirőknek árúttatik el. — Mintegy 661400 piasterre megyen a' közönséges jövedelem. — Sok szép productumai vagynak Algériának, nevezetesen kótsagtoll, vialz, marha bőr, réz, gyapjú, gyapjúból készült pokrótz, selyem öv és posztó. Ellenben selyem és szőr matéria, értz, és kereskedő 's hadi hajókhöz való fa nélkül szükölködnek, mellyeket ottan ottan, a' ve-

lek frigyos Európai nemzetek, nevezetesen a' Spanyolok, Frantziák, Anglusok és Hollándusok küldönek nékiek ajándékba. — Az említett nemzetek Consulokat is tartanak közöttök, és már ekkor minden azon nemzetbeli keresztyény Európaiak ezektől függönek, mind a' polgári, mind a' törvényes dolgokban. — Algériának anya városa *Algéria*, mellyben 15000 háznál több vagyon építetve, igen erős, és tsak nem meg vehetetlen, melylyet mind a' Dánusok, mind nevezetesen a' Spanyolok eléggé tapaszaltanak 1775-ik esztendőben. Ez az Algériai tolvaj társaság is hadat indított a' szövetséges Belgák ellen, még pedig tsak azért, mivel a' nékiek 1792-ik esztendőben ajándékozott hajókra való árbotzfák és deszkák nem tétzések szerént valók vóltnak, mellynek bizonyosságára néhány rodhatt darab deszkákat vizsza is küldötenek Hollándaiba. — A' *Dey* magához hivatván a' Hollándiai Consulnak talmátsát, ilyenképen szólott nékie, hogy ő ugyan el nem felejtkezik a' Belgáknak azon barátságos szolgáltyokról, mellyet a' Spanyolokkal való hadakozásnak idején, hozzá mutattanak, de azonban nem szenvedheti, hogy ötet tsak bolondnak tartják. — Eléggé mentegette mind magát, mind a' Hollándiai köz társaságot a' Consul, és esküvéssel is petsételte, hogy ök jó árron szerzették meg a' küldött fákat, és azzal akarta a' *Dey*-nak haragját engefztelni; hogy a' rossz deszkákat a' jók közzül ki kellene választani, mellyek helyett ő másokat, és sokkal jobbakat fogna hoztatni. — Azonban néhány alábbvaló és penészes gerendák is találtatván, a' ki választás közben, annyira fel forrott a' méreg a' *Dey*-ban, hogy egy átallyában semmit sem akart a' békeességről hallani: Most láttya, *úgymond*, hogy ötet bolondnak tartani és meg tsalni kívánnyák, valamit a' Belgák küldöttek, mind rossz, és ollybá tartya, mintha semmit sem küldötenek vólna néki. — Minden más vele barátságban élő nemzetek emberségesebben bántanak vele. — Evvel el

küldötte maga elől a' Consult és hajós kapitányt, 's jó utat kívánt nékiek hazájokba való vizfza térésre. — Könnyű az ebet a' szöréről meg es mérni.

Napnyágoti Prussia.

Lex fortioris afszonyomnak, kinek mind termé- szeti mind erkölsbéli tulajdonságait, múlt alkal- matossággal elégendőképen le rajzoltam, múlt hól- napnak 12-ik napján Dántzig városa meg hódolt. A' miképen iratik minden karba, rendbe és ál- lapatba helyheztetett lakosok meg égyeztenek ab- ban, hogy a' Prussiai királynak felsőségét meg esmérjék, és követeket küldvén hozzája, régi pri- vilégiumaiknak, jussaiknak és szabadságaiknak további meg maradásáért esedezzenek. Addig is pedig a' *Weixelmundi* erőségét kívánta *Raumur* Ge- nererál, magának zálogul által adattatni (t), mellynek által vétele után mingyárt meg is in- dúlt a' kereskedés. Minémű indító okból ki- vánta legyen a' Prussiai király Dántzigot maga birodalma alá rekeszteni, meg tettzik Bójt-elő ha- vának 24-ik napján világ eleibe terjesztett maga meg határozásából, mellynek rövid summája ide- megyen: „ Mivel, *úgymond*, Dántzig sok jeleit „ mutatta a' Prussiai birodalomhoz való hideg- „ ségének és barátságtalanságának; mivel oda is „ el hatott a' frantzia új Constitutióinak méjelye; „ ottan telepedtenek le a' Frantziákkal tzimbo- „ ráló Lengyel factiönisták, az az, pártosok; mi- „ vel gabonát, és mindenféle tábori szükséges

(t) *Weixelmunde a' Vistulának a' Balticum tengerbe való bé omlása mellett épitetett Dán- tzighez tartozó erős vár, egy mélföldnire fekszik a' várostól.*

„ eszközöket küldöttek a' Dántzigi kereskedők
 „ a' pártos Frantzia nemzetnek, és velek egyet ér-
 tettek; mivel köteles vólt Dántziggal határos tar-
 tományainak tsendeségére és boldogságára vi-
 gyázni, 's. a. t. Ezt is hozzá adta még ezen kö-
 zönségesé tétetett maga meg határozásához, hogy,
 ha a' Dántzigi lakosok magokat tsendesen vise-
 léndik, katonáit jó szivel fogadándgyák, és azok-
 nak minden szükséges dolgokban segítségekre le-
 jéndenek, ő is, t. i. a' király kégyelmességét és
 jó akarattját fogja velek közleni, 's őket min-
 den reájok következhető veszedelemtől meg óltal-
 mazni.

Anglia.

Újság leveleimnek 3-ik árkusában, a' 36-dik lapon
 meg jegyzetem, hogy a' Londoni Anti-ministeria-
 lis résznek feje *Fox* légyen, és hogy ő egy átaly-
 lyában helybe nem hagyta a' Frantzia nemzettel
 való hadakozást. Múlt hólnapban újabb próbát
 tett az alsó Parlamentumba *Pith* minister szemé-
 lyének és tselekedeteinek alacsonyítására. Egyszer-
 mind azt javasolta a' nemzet képét viselő kül-
 dötteknek, hogy vigyázó szemekkel tekintenének
 a' Pétersburgi és Berliini udvaroknak tselekedete-
 reire, mellyek számos hadi seregeket küldöttek
 Lengyel országba, és hogy ezeknek nem más,
 hanem a' Lengyel birodalomnak le rontása, és
 tartományainak magok közt lejendő fel osztatása
 légyen fel tett tzellyok. *Burke*, a' kit mind tu-
 dományára, mind ékelsen szólló nyelvére nézve
 Angliai Cicerónak neveznek hazafiai, szóról szó-
 ra fel vette *Fox* beszédjét, és fontos erősegekkel
 kívánta azt meg mutatni, hogy nagyobb oka le-
 gyen Angliának a' Frantziákkal, mint Orosz és
 Prussziai Fejedelmekkel való hadakozásra. Nem olly
 fontos tárgy, *úgymond*, szemeink előtt Lengyel
 országnak mostani környül állása, hogy a' miatt
 más fejedelmekkel hadba kellene keverednünk. —
 Sokkal vigyázóbbaknak szükség minékünk Hollán-

diának állapotjára lenni. Minthogy Frantzia Ország szomzédságunkban vagy on, és minden politikája veszedelmes, eleitől fogva ártalmasnak lenni tartottak el húnyt őseink annak nevededő hatalmát. Több száz esztendőnél, a' miólta egy-néhány revolutiók és hadakozások vóltnak Lengyel országban, sőt egy nagy része el is vétetett, még is soha semmi dolgaiba nem avattuk magunkat, soha sem indítottunk mellette mások ellen hadat. Még tsak szó sem vólt rólla. — Hanem most, a' midön a' Frantzia nemzet ellen rántottunk fegyvert, áll elő *Fox Uram*, most akar bennünket az Orosz és Prussiai fejedelmek ellen fel ingerleni. *Fox Uram*, a' ki a' Frantziák minden lépéseiket igazságosoknak 's helyeseknek lenni tartya, a' ki egyenlő értelemben vagy on velek, a' ki helybe hagyta Szabaudiának erőszakos el vétetését, a' szabattság hervadó fájának Brabantziában lett fel emeltetését, az ellenünk indított hadakozást. — *Fox Uram*, a' kit úgy kell tekintenünk, mint jövendőben igazságos nevet érdemlő Frantzia országnak prókátorát, annak az országnak, a' melly múlt Septemberben történt gyilkosságot törvényesnek lenni ítélte, és jó királyát is meg ölte. — Méltán vettetett meg *Fox uram* tanátsa, mellyben az oda küldendő követséget javasolta, minthogy már most ott semmi hatalom nintsen, mellyel alkuba lehetne menni, mivel az ottan mostan lévő hatalom tsak ideig 's óráig tartó. — Igen is, ott vóltak ugyan *Condorcet* és *Brisót*, de az elsőbket is nem egyebnek, hanem a' tolvajok között, leg kégyesebbnek lenni tarthattjuk. Mitsoda betsüllet háramlott reánk *Egalitéval* való alkunkból? Tegyük fel, hogy vagy evvel, vagy *Dumourierrel* alkuba bortsátkoztunk vólna, kit küldöttünk vólna, 's ki ment vólna közülünk hozzájuk követségbe? s. a. t. Hatalmas beszédjét avval végezte, hogy egyátalylában lehetetlen Frantzia Országgal a' jelenvaló környül állások között békelességet kötni, és hogy a' vele köttetendő békelességnek meg petsét-

lése nem egyéb volna az Angliai királyra tétetendő halálos sententziának, és a' Britanniai Constitúció végső le rontásának meg petsétlésénél.

Akármintről erőlködjön tehát az Anti-ministerialis rész, akarmi úton módon kívánnya a' Frantziákkal való hadakozást el távoztatni, semmire sem mehet, mindenkor győzedelmeskedik a' *Pitth* minister politicája. — Múlt hólnapnak 6-ik napján, illetén jelentést tétetett a' király mind a' két Parlamentomnak, hogy ő szükségesnek lenni itilvén a' Belgáknak segítségekre néhány Hannóverai seregeknek Angliai zsoldba való vétetésüket, és a' Frantziák ellen indítatott törvényes hadakozásnak minden ki telhető eszközök által leendő folytatását: ahozképest kívánnya tudtokra adni, hogy ezeknek a' segítő seregeknek zsoldjaikról tégyenek rendelést, a' minthogy reményli is igaz hazafiúi buzgóságból származandó készségeket. Ugyan ekkor eleikbe terjesztette a' hadi minister az e' végre szükséges költségnek summáját is, mellyet minden ellen mondás nélkül el fogadott, 's jóvá hagyott a' parlamentum. — Egy Amérikából jött hajó, melly gabonát akart Frantzia Országba vinni, meg értvén a' környül állásoknak mivoltát, a' *Purfleeti* kikötő helybe szállott ki, 's olly hirt hozott magával, hogy az Amériikai közönséges társaság nagyon bosszonkedik a' Frantziák ellen.

A' Hyberniai Parlamentomban, egy régtől fogvást ohajtott hazfnos Bill vétetődött bé, mellynek ereje mellett a' protestáns lakosokkal egyenlő jus és szabattság engedtetett a' Római Catholicusoknak, és úgy vagyon meg határoztatva, hogy ők ennekutánna minden vallásbeli külömbőség nélkül érdemek szerént, minden polgári hivatalokra fel vétettessenek. E' tárgynak világos meg értesére szükséges leszen Hyberniának, polgári 's egyházi állapotját igen rövideden elő adni: *Hybernia* (Irland, Ireland) a' Britanniai Birodalomnak egy harmadik része, melly az anya országtól, a' Hyberniai tenger által választatik el.

A' lakosoknak két harmad része, kiknek száma mintegy harmadfél millió lélekre megyen, catholicus kereftényekből áll, egy harmad része pedig protestánsokból. Az 1688-ik esztendőben történt revolútiótól fogva, mellynek inditónak a' Catholicus lakosok tartattanak, minden polgári 's vallásbéli szabattságoktól meg vóltak fosztatva. Semmi fekvő jószágot nem vehettek magoknak örökösen, a' mi keveset birtanak, az is egyenlőképen osztatott fel a' maradékok között, és így lehetetlen vólt azoknak a' familiáknak vitérágozni. Hogyha pedig a' catholicus irlandusnak fiaai közül valamelyik a' protestáns vallásra által tért, minden attyáról maradott örökségét enyerte el. — Ha a' Catholicus lakosnak a' lova öt font Sterlingnél többet ért, el vétetett tőle, és az abból árult pénznek egy harmad része a' denúciánsnak, avagy árulónak adattatott jutalomúl. A' Catholicus papoknak tellyesféggel meg nem engedtetett a' közönséges helyen való mise mondás. — A' kereskedésre nézve is nem vólt nékiek annyi szabattságok, mint a' protestáns lakosoknak s. a. t. Ez a' kemény törvény tehát már most el töröltetvén, tellyes és tökéletes vallásbéli gyakorlás engedtetett nékiek, a' polgári dolgokra nézve is semmi külömbség nem leszen ezután közöttök, szabadosan kereskedhetnek, a' mivel akarnak, szabadosan szerezhetnek magoknak örökségeket, szabados rendelést tehetnek azokról a' szülek halálok előtt. — Ha a' leg szebb 's leg drágább Anglus lovakon járnak is, senki sem szól ellének, senki el nem veheti azokat erőszakosan töllök. s. a. t.

Béts.

A' pusztító fegyvereknek tsattogásai között sem felejtkezik el felséges Urunk II. Ferentz, hív jobbágyainak bóldogítatásokról, nem tsak a' hadi, hanem a' polgári dolgoknak jó móddal való folytattásáról is gondolkozik. — A' Német Biro

dalombéli tanátsnak Vice-Kantzelláriosát, *Koloredó* Herczeget belső Conferenc-Ministerévé méltoztatta ő Felsőge tenni. Továbba, szükségesnek és hafznosnak lenni itilvén a' Lombárdiai Cantzelláriának a' Status Cancelláriától való elválasztatását, az udvari Status Cancelláriának alligazgatóját Gróf *Cobenzel Filep* urat tette annak fő kormányozójává, helyette pedig Bátor *Thuguttot* választotta 's emelte azon méltóságra, úgy mind azáltal, hogy ennekutánna ismét Herczeg *Kaunitz* lenne annak fő igazgatója. — Fő Strázsa-mester *Meerfeld* Gróf urat, a' ki a' Frantziákon Tirlémont mellett vett győzelemnek kedves hírét ide hozta, Oberstlieutenantságra emelte jóltévő fejedelmünk. Ugyan ez által küldötte meg kedves testvérének *Károly* fő herczegnek, hivsége 's hadi virtusai által érdemlett jutalmát is, a' *Theresia* vitézi Rendnek nagy keresztét. — Egyfzersmind örömmel jelentette *Koburg* fő vezérnek, vitéz katonáinknak hivségével való tökéletes megelégedését, 's mindnyájokat egy hólnapi zsóldal ajándékozta meg. Nevezetelsen *Mack* Obester úrnak, ezfendönként járnai szokott fizetését 1000 forintokkal szaporította, és tudtára adatta, hogy annak idejében kegyelmesen meg fogna rólla emlékezni.

Hadi Környül állások.

Egymást üzik a' tsata piatzirol örvendetes hírekkel Felsőges Urúnkhoz küldetett kurirok. — Mártzius 30-ik napjának éjtzakáján érkezett ide, Tsálfár karabélyos Regimenténél Hadnagyságot viselő *Lichtenstein Mórítz* Herczeg, a' ki által azt jelenti *Koburg* fő vezér ő Felsőgének, hogy a' nevezett hólnapnak 21-ik napján, Tirlémont mellett ki pihentetvén kormánya alatt lévő sereget, következett napon három colonnéban indult el onnan (u). A' középső Colonné *Blam* nevű

(u) Colonne (lat. Series) — ...itus in iti-

faluhoz érkezvén, az úgy nevezett hering hegyen számos frantzia lovaságot, és a' faluban sok frantzia gyalogságot talált. — Ellenek küldött seregeit sok ideig tartóztatta, sőt eleinte vízfíza is nyomta az ellenség, a' ki vízfíza veretett katonái helyett mind úntalan pihent embereket húzott magához Lovanium mellett fekvő táborából. Végtere hófízas és véres tsatázásai után megverettetvén, és a' nevezett várast és *Dill* patakot el hagyván, Lovanium, és *Bruxella* városai között ütött sátori. Az ellenség közül 2000 holtak és sebések maradtanak a' tsata piatzon, győzdelmeskedő vitézeink közül pedig 400.

F. M. L. *Benyóvszky* által vezéreltetett második *Colonné Pellenberg* nevű falunál hasonlóképen egy jó tsapat ellenségre bukott, 's azonnal meg is támadta. Itt is vakmerő módon viselték magokat a' frantzia patrióták, de tsak ugyan ki nem állhatták hét óránál tovább a' sarat, hanem hátat vetvén el futottanak. --- A' kurirnak eljövetelekor tudtára nem vólt még *Pr. Koburgnak*, mennyi ember hüllött légyen el két részről. A' mennyire hozzá lehetett vetni, a' mi vitézeink közül négy vagy öt-fáz holt meg, ellenben sokkal több az ellenség közül. --- Utollyára azt is jelentette említett hadi fő vezér felséges Urunknak, hogy a' meg félemlert frantzia sereg, az úgy nevezett *Lovanium* és *Bruxella* között fekvő vas hegyet el hagyta, és egész erejét az utólsóbb várashoz húzta.

Sz. György havának első napján ismét más kurir érkezett Bétsbe, u. m. *Pr. Koburg* drago nyos regementéből való kapitány *Schaurött*. Ezt Mártziusnak 25-ik napján indította ki a' fő kormányozó *Bruxellából* illy örvendetes izenettel,

nerre constituti) jelenti a' hadi seregeknek hófízas rendben egymás után való mázsirozásukat.

hogy a' mindenfelől szorongattatott ellenség vitéz seregeink előtt meg nem mert állani, hanem mind *Bruxellát*, mind *Mechlinumot* (Mechelt) oda hagyván, *Dornick* vagy *Tournay* felé vette úttyát. — Könnyen lehet képzelni, hogy a' pártos frantzia seregek nem mentenek ki üres kezekkel és erfzenyekkel Austriai Belgiomból, a' hol kész pénzt nem találtak, a' templomoknak arany 's ezüst edényeit és ritkaságait is el ragadozták. *Bruxellából* el vitték azt az arany ládát, mellyben tartattanak a' hajdani Brabántziai hertzegeknek szivek. *Mechliniában* minden ezüst 's arany edényektől, és ékesegeiktől meg fosztották a' templomokat és szerzetes házakat. ... A' miképen *Pr. Koburg* jelentette, nagy örömmel fogadták *Brüsselnak* lakosai győzedelmes seregeinket, nevezetesen *Károly* fő herceget, felséges *Urunknak* testvér ötsét, mint jövendőbeli fő kórmányozójokat.

Szinte tegnap este jött egy kurir Belgyiomból, a' ki is azt a' kedves hirt hozta magával, hogy *Printz Koburg* *Antverpiából* és *Namurból* ki üzte a' *Frantziákat*, és hogy rövid idő alatt egész *Austriai Belgyiomból* ki fogja őket kergetni. *Jövő kedden* bővebb tudósítást tehetek e' dologról.

Hollandia.

Nemtsak az *Austriai*, hanem a' szövetséges *Belgyiommal* is irgalmatlanul bántanak a' minden érzékenység nélkül való *Frantziák*. Minden vagyonkájokat erőszakosan el vették a' parasztoknak, 's krétával irtak *quietantziát* ajtaikra. ... Sok helységekben ló istállókat tsináltak a' templomokból, a' mellyeket pedig valóságokban meg hagyták, azoknak ékesegeiket 's tzifraságaikat el prédálták. *Brédával*, holott ki terjesztett karokkal fogadták őket a' *Hollandiai patrióták*, 's úgy szólván, önként adták fel nékiek városokat, kéméletlenül bántanak, a' fő templomban

lévő szép új orgonát, és el hűnyt nevezetes embereknek emlékezetekre emeltetett oszlopokat le rontván szélllyel tördelték, semmi közönséges isteni tiszteletet nem engedtenek a' népnek tartani, minden szemek eleibe tűnt kégyefségre tanító könyveket, u. m. bibliákat, és énekes 's imádságos könyveket szélllyel téptenek. Azt szokták a' magyarok példabeszédben mondani: *akkor tsipnek a' legyenek leg mérgesebben, mikor veszteket érzik.* Kétség kívül a' Frantzia patrióták is meg érzették a' sáfrány illatot, 's azért dühösködtenek a' Belgák és Hollándusok között. — *Willemstadnak* ostromlását immár félben szakasztották, *Gertruydenbergből* ki lódultak, még pedig sok nehéz ágyúknak hátra hagyásával. Brédában 1500, Klundertben 1000 ember őrizetet hagyott a' Frantzia nemzetnek nagy bálványa *Damourier.* A' mint iratik, Prusziái seregek táboroznak *Bréda* vidékén, 's úgy környül vették a' várost, hogy egy matska sem mehetne abból ki hírek nélkül. A' *Willemstadti* kormányozó Generalist, *Boetzelaer* urat, General Lajtjanantnak, *Fridrich* Halsiai Printzet, *Mastrichtnak* őltalmazóját pedig *Cavalleria* Generálnak tették a' Hollándiai igazgató Rendek.

Frantzia Ország.

Mindenképen próbállya a' Párisi N. Gyűlés a' Frantzia új Constitutiót gyökerefsé tenni, de sohol, és semmiképen nem bóldolgúlhat. Ugy gondolkozott, hogy *Bournonville* hadi ministerségre való emeltetése által jobb karba fognának a' hadi dolgok helyhezttetni, azomban ő reá nézve is meg tsalatkozott reménységében. Nem tsak néhány Democratáknak, hanem a' nemzetnek hidegségét is tapasztalván *Bournonville*, bútsút akart hivatalyálól venni. Mártziusnak 10-ik napján tartatott ülésben, helyette más hadi ministert akart a' N. Gyűlés választatni, de ekkor

is ő reá esett leg több voks, sokaknak kérések-re fel is válalta, de csak rövid időre. A' tengeren folyó dolgokra vigyázó minister (*See Minister*) azt a' jelentést tette a' N. Conventnek, hogy Sz. *Domonkos* szigete, mellyben a' múlt esztendőben sok vért ontottanak, és sok károkat okoztanak a' fzeretsenek, tökéletesen helyre állott a' tsendesség, és hogy a' pártos jobbágyok fegyvereiktől meg fosztatván, vizsgálva tértenek előbbi engedelmiségekre. A' nevezett hólnapnak 17-ik napján tartatott gyűlésben, arról is tudósítást vettének a' nemzetnek képét viselői, hogy St. Malóban 60. fzemélyek fogattattanak el azok közül, a' kik Normandiának *Jersey*, avagy *Caesarea* nevű szigetében leselkedő Angliai sereget magok közé bé akarták titkon vinni. Számos fegyver, hadi eszközök, és kész pénz találtattak az el fogattattaknál. A' Frantzia új Constitutióra reá únt lakosoknak számából, a' nemzetnek naponként mind jobban jobban nevékedő nyúghatatlanságából, és az imitt amott támadott zenebonából azt lehet itilni, hogy nem sokára contra-revolutió fog Frantzia országban lenni, mellynek eleve való el látása annál nagyobb szegyet ütött a' N. Gyűlésnek fejébe, mennél tovább vizsgálódik annak gerjesztői után, és mennél kevesebbet tudhat azoknak titkos tanátskozásokról. Mártiusnak 20-ik napján tartatott ülésben a' végzetetett el, hogy a' ki költözött Frantzia nemeseknek kastélyaik, palotáik, és lakó hajlékaik földig le rontattatván, a' szegényeknek osztattassanak azoknak kövei; hogy minden idegen nemzetbéli emberek, a' kiknek Frantzia Országban semmi foglalatoságok nintsen, ki üzettesenek; hogy minden ki költözött, és polgári hitet le nem tett papok, ennek a' végzésnek ki hirdettetése után meg fogattassanak és 24 óra alatt meg is öltessenek. — A' N. Gyűlésnek egy értelmes tagja azt javasolta, hogy minden haladék nélkül vizsgálva kellene adni a' vallásnak előbbeni tevénytétét és méltóságát a' törvényeknek állandóságá-

ra nézve, másként lehetetlen volna a' népet zabolán tartani. Ahozképest mindazokkal, a' kik az Isten tiszteletére rendeltetett helyeket meg fertéztetnék, törvényesen kellene bánni, 's őket keményen meg büntetni. Ez az idvefséges feltétel a' törvényes dolgokat folytató deputatiónak adatott által.

Élegyes Tudósítások.

Londonból olyan parantsolat érkezett Márztiusnak 18-ik napján Hannóverába, hogy nagy siettséggel 500 tanúlt jágerekből álló sereg verbuáltafson, és küldettségben a' több seregekhez Hollándiába. — Azoknak, a' kik ennél a' vadász seregnél vejéndenek szolgálatot, azt igéri a' fejedelem, hogy őket a' hadakozásnak el végeztetése után, lafsan lafsan erdő birákká téfzi. Kormányozóul rendeltetett nékiek *Wangenheim* Generál Májor. — *Geldriából* az iratik, hogy *Fridrik* Brunsvigiai hertzeg, kórmánya alatt álló Prusziái seregekkel Herczogenbusnak vidékéről Bréda alá ment. — A' Hollándiai hadi népnek egy része *Heusden*, más része pedig *Stenoberga* mellett táborozik. *Bergen-op-zoom* mellett is nagy számmal telepedtenek le. Illyenképen egészen bé vagon Bréda zárva, és hanemha déli Hollándia felé vejéndi úttyát a' bé rekesztetett ellenség, lehetetlen nékie meg szabadúlni. Ugy de ottan is olly rendelések tétettek immár, hogy nagy veszedelem nélkül ki nem bújhatik Hollándiából. — Sokat akar a' szarka, de nem bírja a' farka. *Dumourier* Frantzia fő vezér, avval biztatta magát nem régen, hogy 10 nap alatt egész Hollándiát meg hódoltattya. Jól vagon, de erő is kellene ahoz, még pedig ollyatén erő, melly az Austriai, Prusziái, Angliái és Hollándiai hadi seregeknek figyet hányhatna, illyen ereje pedig soha sem volt nem is leszen a' Frantzia nemzetnek.

Doct. Decsy Sámuel.